

Olympiáda v českém jazyce
50. ročník, 2023/2024
Okresní kolo – zadání I. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body		
	gramatika	sloh	celkem

Jméno a příjmení:

Škola:

1. Přečtěte si následující souvětí:

Domov není místo, kde bydlíš, ale místo, kde ti rozumějí.

Určete, kterým větným členem nebo jeho částí jsou podtržená slova. Pokud dané slovo není větným členem ani částí větného členu, napište „není větný člen“.

místo

kde

ale

ti

2. Představte si situaci, kdy vás lidé ve vašem okolí vyrušují, a vy je vyzvete, aby přestali.

a) Napište dvě věty nebo větné ekvivalenty, které v takové situaci můžete použít a jsou spíše nezdvořilé, a dvě věty nebo větné ekvivalenty, které jsou spíše zdvořilé. Každý z příkladů bude obsahovat buď pouze tvar slovesa *přestat* v množném čísle, nebo složený přísudek zahrnující infinitiv slovesa *přestat*. Nedoplňujte tedy žádná další slova typu *prosím* apod.

Příklady složeného přísudku: *smíte jíst, směli jste jíst*

Věty / větné ekvivalenty nezdvořilé nebo spíše nezdvořilé:

i)

ii)

Věty / větné ekvivalenty zdvořilé nebo spíše zdvořilé:

i)

ii)

b) Na základě příkladů, které jste uvedli v bodu a), jmenujte dva jazykové prostředky, které způsobí to, že výzva je spíše zdvořilá. Neuvádějte zvukové (fonetické) prostředky jako sílu hlasu, tempo řeči, tón apod.

3. a) Napište tři věty. V každé z nich použijte tvar *ostří* tak, aby byl vždy tvarem jiného slova. Ke každé větě připište základní tvar tohoto slova (tj. tvar, který byste našli ve slovníku).

i) Věta:

Základní tvar slova:

ii) Věta:

Základní tvar slova:

iii) Věta:

Základní tvar slova:

b) Napište tři podstatná jména a tři slovesa, která obsahují stejný kořen jako zadaný tvar *ostří* a která jste neuvedli v bodě a). Neuvádějte slova začínající zápornou předponou *ne-*.

Podstatná jména:

Slovesa:

4. Převeďte zadaná slovní spojení na významově shodná slovní spojení tak, že místo slova v pozici přívlastku shodného použijete s ním příbuzné slovo v pozici přívlastku neshodného. Je-li třeba, můžete přidat předložky.

i) *riziková investice*

ii) *rizikový příplatek*

iii) *rizikové pojištění*

5. a) Do následujících vět doplňte tvar *suší* nebo *suší* tak, aby byly gramaticky i obsahově náležité.

i) *Chlapci, nechodte ven, je tam chladno a nejste po sprchování ještě úplně _____!*

ii) *Pečeně je dnes trochu _____, zapomněla jsem ji včas vytáhnout z trouby.*

iii) *Bylinky můj bratr _____ nejčastěji v sušičce, ale někdy i v troubě nebo rozložené na čistém papíru.*

b) Ke tvaru *suší* napište jeho základní slovní tvar (tj. tvar, který byste našli ve slovníku). Pokud je těchto základních slovních tvarů více, napište je všechny.

c) Vysvětlíte, proč se ve výše uvedeném tvaru *suší* píšou dvě š za sebou.

6. a) Zakroužkujte číslo grafu, který nejlépe odpovídá vztahům mezi větnými členy v následující větě:

Přátelé dodávají našemu životu barvu.

i)

přátelé = dodávají
 | \
 životu barvu
 /
 našemu

ii)

dodávají = přátelé
 | \
 životu barvu
 /
 našemu

iii)

barvu = dodávají
 | \
 životu přátelé
 /
 našemu

b) Napište ke každému z následujících grafů větu, která svou stavbou grafu odpovídá. Číslo v grafu označují pořadí větných členů ve větě, tj. např. věta podle grafu i) bude začínat shodným přívlastkem a končit předmětem.

i)

2 podmět		=====	4 přísudek
/	\		\
1 přívlastek	3 přívlastek		6 předmět
shodný	neshodný		/
			5 přívlastek shodný

Věta:

ii)

3 základní člen věty jednočlenné (slovesné)

/ /

1 příslovečné 2 příslovečné
určení času určení místa

Věta:

Olympiáda v českém jazyce
50. ročník, 2023/2024
Okresní kolo – zadání slohového úkolu

I. kategorie

Kdybych měl(a) stroj času...

Představte si, že můžete cestovat do minulosti nebo do budoucnosti. Kam nebo za kým byste se podívali a proč?

Slohový útvar je volný, téma zpracujte formou prózy. Doporučená délka je 200–300 slov.